

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR
DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO NR. VIII-729 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 23¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2020 m. rugsėjo 17 d. Nr. XIII-3285
Vilnius

1 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių, kaip juridinio asmens dalyvio, turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimas

1. Valstybės ir savivaldybių, kaip valstybės įmonių, savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždaryjū akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybės įgaliotos institucijos ir atitinkamai savivaldybių vykdomosios institucijos Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Vyriausybė nustato, kokios šio straipsnio 1 dalyje nurodytų Vyriausybės priimtų teisės aktų nuostatos taikomos be išimčių (įprastai) arba pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“ valstybės ir savivaldybių valdomų bendrovių dukterinėms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kaip jos suprantamos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, taip pat visoms kitoms su valstybės ir (ar) savivaldybės valdomomis bendrovėmis per dukterines bendroves susijusioms paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms, kaip jos suprantamos Akcinių bendrovių įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje (toliau kartu – dukterinė bendrovė). Taisyklė „laikykis arba paaiškink“ suprantama taip, kad nukrypimas nuo Vyriausybės nustatytos tvarkos nuostatų turi būti racionaliai pagrįstas ir paaiškintas.

3. Su akcinių bendrovių ir uždaryjū akcinių bendrovių, kurių valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia 1/2 ar mažiau balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, valdymu susijusias funkcijas atlieka Vyriausybės įgaliotos institucijos, kurios įgyvendina valstybės, kaip juridinio asmens dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas. Su akcinių bendrovių ir uždaryjū akcinių bendrovių, kurių vienai ar kelioms savivaldybėms nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia 1/2 ar mažiau balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, valdymu susijusias funkcijas atlieka savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kuri

(kurios) įgyvendina savivaldybės, kaip juridinio asmens dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas.

4. Viešoji įstaiga Valdymo koordinavimo centras, kurios savininkė yra valstybė, atlieka su valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių bei jų dukterinių bendrovių valdymo politikos įgyvendinimu susijusias funkcijas, nurodytas šio straipsnio 5 dalyje, ir turi teisę iš valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių bei jų dukterinių bendrovių, taip pat Vyriausybės įgaliotų institucijų ir atitinkamai savivaldybių vykdomųjų institucijų, įgyvendinančių valstybės ar savivaldybės, kaip juridinio asmens dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas valstybės įmonėse, savivaldybės įmonėse, akcinėse bendrovėse ir uždarosiose akcinėse bendrovėse (toliau – valstybei ar savivaldybei atstovaujanti institucija), gauti informaciją apie valstybės ar savivaldybės valdomų įmonių bei jų dukterinių bendrovių veiklos rezultatus, valstybei ar savivaldybei atstovaujančių institucijų sprendimus, susijusius su valstybės ar savivaldybės turtinių ir neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimu, o valstybės ir savivaldybės valdomos įmonės bei jų dukterinės bendrovės, taip pat valstybei ar savivaldybei atstovaujančios institucijos privalo viešajai įstaigai Valdymo koordinavimo centrui šioje dalyje nurodytą informaciją teikti.

5. Viešoji įstaiga Valdymo koordinavimo centras:

1) kiekvienais metais rengia, teikia Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir skelbia savo interneto svetainėje valstybės valdomų įmonių veiklą apibendrinančias tarpines ataskaitas, taip pat valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių bei jų dukterinių bendrovių veiklą apibendrinančias metines ataskaitas, kurių turinio reikalavimus nustato Vyriausybė;

2) dėl visų valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių veiklos kiekvienais metais rengia apibendrinančią valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių gerojo valdymo indekso ataskaitą ir iki rugpjūčio 30 dienos ją pateikia Ekonomikos ir inovacijų ministerijai bei valstybei atstovaujančioms institucijoms. Gerojo valdymo indekso ataskaitos turinio reikalavimus nustato Vyriausybė; ši ataskaita rengiama pagal ekonomikos ir inovacijų ministro nustatytas rekomendacijas;

3) kiekvienais metais peržiūri valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių rengiamų veiklos strategijų projektus ir patvirtintas veiklos strategijas, teikia rekomendacijas valstybei atstovaujančioms institucijoms dėl veiklos strategijose numatomų tikslų ir jų vertinimo rodiklių nustatymo bei valstybei atstovaujančių institucijų nustatytų valstybės tikslų ir lūkesčių valstybės valdomose įmonėse, vertina veiklos strategijų įgyvendinimo rezultatus ir teikia Ekonomikos ir inovacijų ministerijai apibendrintas veiklos strategijų įgyvendinimo ataskaitas;

4) rengia rekomendacijas ir pasiūlymus, teikia metodinę pagalbą ir konsultuoja valstybei atstovaujančias institucijas dėl valstybės tikslų ir lūkesčių valstybės valdomose įmonėse

nustatymo. Valstybės tikslus ir lūkesčius nustato valstybei atstovaujanti institucija rašte dėl valstybės tikslų ir lūkesčių (toliau – raštas), kurio turinio reikalavimus ir rengimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija;

5) vertina raštų projektus ir teikia valstybei atstovaujančioms institucijoms išvadas dėl valstybei atstovaujančių institucijų rengiamų pateikti raštų;

6) analizuoja pasirinktų valstybei atstovaujančių institucijų sprendimus, susijusius su valstybės turtinių ir neturtinių teisių bei pareigų įgyvendinimu valstybės valdomose įmonėse, ir teikia išvadas valstybei atstovaujančioms institucijoms ir (arba) Ekonomikos ir inovacijų ministerijai;

7) kiekvienais metais apskaičiuoja valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių pelningumo rezultatus atlikdama jų individualų vertinimą (toliau – įmonės individualus vertinimas) ir teikia šią informaciją valstybei atstovaujančioms institucijoms, rengia ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai teikia siūlymus dėl valstybės valdomoms įmonėms ir jų dukterinėms bendrovėms Vyriausybės nustatomų siektinų pelningumo rodiklių. Individualus įmonės vertinimas suprantamas kaip Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuoto ir įmonės siektino pelningumo rodiklio padidėjimas arba sumažėjimas, atsižvelgiant į įmonei iškeltus tikslus, jos veiklos specifiką, rinkos sąlygas, kuriomis veikia įmonė, kitus aktualius veiksnius, galinčius turėti įtakos įmonės pelningumui;

8) kiekvienais metais teikia informaciją Finansų ministerijai apie planuojamus valstybės valdomų įmonių dividendus ir pelno įmokas, konsultuoja valstybei atstovaujančias institucijas dividendų ir pelno įmokų apskaičiavimo klausimais, teikia išvadas Vyriausybei dėl valstybei atstovaujančios institucijos siūlomų mažesnių, negu nustatyta teisės aktuose, dividendų ar pelno įmokų;

9) skelbia savo interneto svetainėje informaciją apie valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių kolegialių organų narių ir vadovų atrankas, paskirtus kolegialių organų narius jų kadencijos laikotarpiu (vardą, pavardę ir profesinę patirtį), deleguoja savo atstovus dalyvauti šiame punkte nurodytų atrankų komisijų darbe, konsultuoja valstybei atstovaujančias institucijas dėl kandidatams nustatytinų specialiųjų reikalavimų, kurie nėra nustatyti įstatymuose;

10) skelbia ir nuolat atnauja valstybei atstovaujančių institucijų, valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių sąrašą savo interneto svetainėje;

11) nuolat stebi ir analizuoja, kaip valstybei atstovaujančios institucijos įgyvendina valstybės turtines ir neturtines teises ir pareigas valstybės valdomose įmonėse, ir tuo pagrindu Ekonomikos ir inovacijų ministerijai teikia pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo;

12) teikia metodinę pagalbą savivaldybėms atstovaujančioms institucijoms savivaldybių valdomų įmonių tikslų ir strategijose numatomų vertinimo rodiklių nustatymo, strategijų

rengimo, tikslų siekimo vertinimo, nepriklausomų valdybos narių atrankos ir kitais su savivaldybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių valdymu susijusiais klausimais;

13) konsultuoja valstybei ir savivaldybei atstovaujančias institucijas, valstybės ir savivaldybės valdomas įmones bei jų dukterines bendroves visais su valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių bei jų dukterinių bendrovių valdymo politikos įgyvendinimu susijusiais klausimais, taip pat konsultuoja valstybei atstovaujančias institucijas akcinėse bendrovėse ir uždariesiose akcinėse bendrovėse, kuriose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia 1/2 ar mažiau balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, šių bendrovių veiksmingo valdymo, strategijų įgyvendinimo, ilgalaikių ir trumpalaikių tikslų ir pasiektų konkrečių rodiklių įgyvendinimo rezultatų klausimais ir teikia rekomendacijas, kaip gerinti šiuos rodiklius. Šiais tikslais rengia pristatymus, organizuoja konsultacijų ir patirties mainų renginius ir seminarus;

14) tvirtina savivaldybių viešinamos informacijos apie savivaldybių valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių veiklą ir rezultatus formą;

15) vertina ir teikia pasiūlymus valstybei atstovaujančioms institucijoms ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijai dėl valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių vykdomų specialiųjų įpareigojimų, kurie nustatomi pagal ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintas rekomendacijas, įtakos valstybės valdomų įmonių ir jų dukterinių bendrovių strategijose numatomiems vertinimo rodikliams, specialiųjų įpareigojimų masto, finansavimo, kokybės kriterijų ir teisinio reguliavimo tobulinimo. Specialieji įpareigojimai suprantami kaip įmonės funkcijos, kurias ji įpareigota atlikti pagal įstatymus ar Vyriausybės nutarimus, kad būtų užtikrintas konkrečių socialinių, strateginių ir politinių valstybės tikslų įgyvendinimas. Specialiųjų įpareigojimų sąrašą tvirtina ekonomikos ir inovacijų ministras; šis sąrašas skelbiamas viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro interneto svetainėje.

6. Viešosios įstaigos Valdymo koordinavimo centro veikla atliekant šio straipsnio 5 dalyje nurodytas funkcijas finansuojama iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir (arba) kitų lėšų.“

2 straipsnis. Įstatymo papildymas 23¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 23¹ straipsniu:

„23¹ straipsnis. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės bei dukterinės bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus priežiūros ar valdymo organo sudarymas

1. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamame kolegialiaame priežiūros ar valdymo organe turi būti:

1) bent vienas valstybės tarnautojas, atitinkantis šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus;

2) fiziniai asmenys (ne mažiau kaip 1/2 valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės įstatuose nurodyto kolegialaus organo narių skaičiaus), atitinkantys šio straipsnio 5, 6 ir 7 dalyse nurodytus bendruosius, specialiuosius ir nepriklausomumo reikalavimus (toliau – kolegialaus organo nepriklausomi nariai).

2. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės dukterinės bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamame kolegialiaame priežiūros ar valdymo organe kolegialaus organo nepriklausomų narių turi būti ne mažiau kaip 1/3 valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės įstatuose nurodyto kolegialaus organo narių skaičiaus.

3. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamame kolegialiaame priežiūros ar valdymo organe gali būti ir kitų, negu šio straipsnio 1 dalyje nurodytų, atranką inicijuojančio subjekto pasirinktų asmenų, atitinkančių šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus ir šio straipsnio 7 dalies 3–6 punktuose nurodytus nepriklausomumo reikalavimus.

4. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės valdybos nariu gali būti skiriamas įmonės vadovas (išskyrus Akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio 6 dalies 3 punkte nurodytą atvejį).

5. Kandidatas į kolegialaus organo narius turi atitikti šiuos bendruosius reikalavimus:

- 1) turi turėti aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą;
- 2) turi būti nesusijęs su kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis ryšiais, dėl kurių einant kolegialaus organo nepriklausomo nario pareigas kiltų interesų konfliktas;
- 3) jam turi būti neatimta ar neapribota teisė eiti atitinkamas pareigas, į kurias pretenduojama, ar atlikti toms pareigoms priskirtas funkcijas;
- 4) per pastaruosius 5 metus turi nebūti atšauktas iš juridinio asmens vienasmenio ar kolegialaus organo dėl netinkamo pareigų atlikimo.

6. Specialiuosius reikalavimus kolegialaus organo nariui savo sprendimu nustato atranką inicijuojantis subjektas.

7. Kandidatas į kolegialaus organo nepriklausomus narius turi atitikti šiuos nepriklausomumo reikalavimus:

- 1) turi nebūti tos bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės ir su jomis susijusio juridinio asmens, kurio dalyvės, dalininkės ar steigėjos yra šiame punkte nurodytos bendrovės (toliau – susijęs juridinis asmuo), atranką inicijuojančio subjekto ar jam pavaldaus juridinio asmens valstybės tarnautojas ar darbuotojas ir paskutinius vienus metus turi būti nėjęs tokių pareigų;

2) turi nebūti tos bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės ar susijusio juridinio asmens, kurio dalyvės, dalininkės ar steigėjos yra šiame punkte nurodytos bendrovės (toliau – susiję juridiniai asmenys), kolegialaus organo narys, vadovas ar darbuotojas ir paskutinius vienus metus turi būti nėjęs tokių pareigų ir negavęs atlygio iš šių juridinių asmenų, išskyrus atlygį už kolegialaus organo ar komiteto nario pareigas;

3) paskutinius vienus metus turi nebūti bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės ar susijusio juridinio asmens dalyvis, šių juridinių asmenų dalyvių atstovas;

4) turi nebūti bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės ar susijusio juridinio asmens dalyvio, vadovo ar kolegialių organų narių artimas asmuo – sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka, taip pat jų tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai;

5) turi neturėti reikšmingų verslo ryšių su ta bendrove, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterine arba patronuojančia bendrove ar su susijusiu juridiniu asmeniu nei tiesiogiai, nei kaip turinčio tokių ryšių juridinio asmens dalyvis ar vadovas. Turinčiu reikšmingų verslo ryšių laikomas fizinis ar juridinis asmuo, kurio pajamos iš įmonės, jos dalyvio ar susijusio juridinio asmens per paskutinius 12 mėnesių yra didesnės negu 1 000 eurų, išskyrus darbo užmokestį ar atlygį už kolegialaus organo ar komiteto nario pareigas;

6) paskutinius 2 metus turi nebūti audito įmonės, kuri atlieka ar atliko tos bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės ar susijusio juridinio asmens auditą, partneris, dalyvis, vadovas, kolegialaus organo narys arba darbuotojas;

7) turi nebūti tos bendrovės, į kurios kolegialų organą pretenduoja, jos dukterinės arba patronuojančios bendrovės, kolegialaus organo narys ilgiau kaip 10 metų. Šis laikotarpis apskaičiuojamas prie būsimo kolegialaus organo nario pareigų ėjimo laikotarpio, kuriam kandidatas būtų skiriamas, pridėdant praėjusius tos pačios įmonės kolegialaus organo nario pareigų ėjimo laikotarpius, tarp kurių yra ne didesnis kaip vienu metų laiko tarpas;

8) turi nebūti daugiau negu keturių valstybės ar savivaldybių valdomų įmonių kolegialių organų narys.

8. Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialaus priežiūros ar valdymo organo nepriklausomo nario pareigas atranką inicijuojantis subjektas ar jo įgaliota perkančioji organizacija Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka įsigyja vadovų ar personalo paieškos (atrankos) paslaugas iš jas teikiančio fizinio arba juridinio asmens, kuris ieško kandidatų į kolegialių organų nepriklausomus narius, vertina jų atitiktį šiame straipsnyje nustatytiems reikalavimams ir teikia

kandidatų sąrašus atrankos komisijai. Kandidatų į valstybės ar savivaldybės įmonės, valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės kolegialų priežiūros ar valdymo organą, kai kolegialaus organo narius skiria valstybei ar savivaldybei atstovaujanti institucija arba renka valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės ar jos dukterinės bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas, tvarką nustato Vyriausybė.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2020 m. lapkričio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2020 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23¹ straipsnyje nustatyti reikalavimai taikomi po šio įstatymo įsigaliojimo sudaromiems valstybės ir savivaldybių valdomų bendrovių ir jų dukterinių bendrovių visuotinio akcininkų susirinkimo renkamiems kolegialiems priežiūros ar valdymo organams. Iki šio įstatymo įsigaliojimo sudaryti tokie kolegialūs organai savo funkcijas atlieka iki kadencijos, kuriai jie buvo sudaryti, pabaigos arba iki bus sudaryti nauji atitinkami priežiūros ar valdymo organai.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda